

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Seksen beşinci İqtima

3.10.1337 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	84:85
2. — Âzayı kiram muamelâtı	85
1. — Reisvekili Hasan Fehmi Beyin istifası	85

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 2 sonra

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTIPLER : Haydar Bey (Kütahya), Ragıb Bey (Kütahya)

REİS — Meclis küşadedildi. Zaptı sabık hulâsası kıraat olunacak.

(Zaptı sabık hulâsası okundu.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu.

Tahsili Emval Kanununun üçüncü maddesinin tadili hakkındaki kanun reyî aleni ile ikinci defa reye vaz'olundu. İzmir Mebusu Yunus Nadi Beyin âsayişe mütaallik suâl tavrîri Dahiliye Vekâletine havale ve henüz cevapları vekâletlerden vürudetmiyen sualler için tekiden tezkere yazılması tensibedildi. Bilâhara Nevahi Kanununun müzakeresine geçilerek ikinci maddesi Vehbi Beyin teklifi veçhile tashihen kabul olundu. Üçüncü madde nazarı dikkate alınan tavrîrler mucibince tashih edilmek üzere encümene iade edildi. Tahsili Emval Kanunu hakkındaki âra bittadat; üç ret ve dört müstenkife karşı yüz elli dört rey ile kanunun kabul olunduğu tebliğ ve teneffüs için celse tatil olundu.

İkinci Celse

Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat Koçgiri hâdisesi hakkındaki evrakın müzakeresi için Konya Mebusu Vehbi ve Erzincan Mebusu Fevzi Efendilerin tavrîri kabul olunarak mezkûr hâdiseye hakkındaki encümen mazbatasının ruznameye alınarak içtimai âtîde müzakeresi karargir oldu.

Nevahi Kanununun 3 ncü maddesi Karahisarî Şarkî Mebusu Ali Sürurî Efendinin tavrîri veçhile kabul ve dördüncü madde nazarı dikkate alınan tavrîrler mucibince tadil edilmek üzere encümene havale, beşinci ve altıncı maddeler aynen kabul olunarak yedinci madde hakkında müzake-

re cereyan etti. Pazartesi günü içtima olunmak üzere saat altında celseye nihayet verildi.

Reisisani	Kâtip	Kâtip
Dr. Adnan	M. Ragıb	Haydar

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarî Sahib) — İkinci celsede denilmiştir.

REİS — Efendim, zaptı sabık ikmal edilsin de söylersiniz. Zaptı sabık hakkında mütalâa varmı?

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarî Sahib) — Reis Bey söz isterim.

REİS — Buyurun, efendim.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarî Sahib) — Efendiler! Malûmuâlinizdir ki; geçen içtimada Koçgiri hâdisesi hakkındaki evrakın ikinci celsede okunmasına Meclisi Âliniz karar vermiştir. Meclisi Âlinizin bu kararı icra edilmemiştir. Makamı Riyaset ikinci bir celse yaparak bunu müzakere etmek lâzımgelirken bunu kapatmıştır ve bugün de Ruznamei müzakeratta yedinci maddede gösterilmiştir. Bu numaraya kaydedilmiştir. Efendiler! Saydiye Nizamnamesinden daha mı ehemmiyetsizdir. Koçgiri hâdisesi? Bunun ehemmiyetini takdir eden Meclisi Âliniz celsei âtiyede de okunmasını kabul etmiş ise de makamı Riyasetin bunu ifa etmemesi bütün âzayı kiramın hayriyet ve hukuku teğriyesine tecavüzdür ve bu tecavüz de her gün izzeti nefsinizi kırmaktadır. Bu kürsüden rica ve istirham ediyorum. Yeter artık, buna nihayet verilsin, efendim.

HASAN BASRÎ B. (Karesi) — Efendim Tahsili Emval Kanununun tadil edilen maddesi üç reyî muhalife karşı ekseriyetle kabul edilmiştir, deniyor. Halbuki; bizim hatırımızda kaldığına göre ret adedi beştir. Binaenaleyh; bu suretle tashihini teklif ederim.

REİS — Efendim üç ret, üç müstenkif.

HASAN BASRÎ B. (Karesi) — Beş tane

müstenkif vardır. Bizim bildiğimizi isterseniz şahsan gösterebiliriz.

REİS — Başka mütalâa var mı , zabıt hakkında efendim.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Celsei âtiye suretinde tashihini ve şimdi müzakeresini teklif eylerim.

REİS — Efendim, başka mütalâa var mı? Zabıtı sabıka kabul edenler lütfen el kaldırsınlar (Tashihan sesleri)

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Meclis içtimai âtiye karar vermediki, celseyi âtiyeye karar vermiştir.

REİS — Efendim, celseyi âtiyeye olarak reyinize vaz'edildi. Fakat celseyi âtiye ile içtimai âtinin farkı yoktur. Binaenaleyh Mecliste üçüncü celseyi açmak için ekseriyetiniz yoktur. Ekseriyetiniz olmadığı gibi Müdafaai Milliye Vekilinin huzuru ile müzakereye karar vermişsiniz, Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretleri mevcut değildi. Üçüncü celseyi açamadık, içtimai âtiye kaldı. Binaenaleyh celsei âti ile içtimada bir fark yoktur.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Makamı riyaset bunu müdrük değildir.

REİS — Efendim ekseriyet yoktu. Bununla beraber Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretleri de mevcut değildi. Celsei âtiye ile içtimai âtiyede ne fark vardır?

Ruzname meselesine gelince; Ruznameye alınan mevaddı, kalem tertip ederek tahtaya yazmış. İdarei nevahi Kanununun müzakeresi esasen altı ay devam eder. Diğer meseleyi takdimen müzakere edebiliriz. Esasen burada zaptı sabıkın tashihi münakaşasını müstelzim bir mesele yoktur. Zaten şimdi sual takrirlerine geçeceğiz ve onlar meyanında onu da müzakere edeceğiz. Yalnız Şükrü Beyefendinin, makamı riyaset, Meclisin hukukuna tecavüz ediyor, yolundaki beyanatını makamı riyaset namına ben-deniz kendilerine iade ederim. Makamı riyaset sizin arzunuzla ve sizin emniyet ve itimadınızla ifayı vazife ediyor ve ekseriyetin hilâfına yapılmış hiç bir hareket yoktur.

Riyasetin vazifesi; verdiğiniz kararı infaz ve tatbik etmekten ibarettir. Zaptı sabıka kabul

edenler lütfen el kaldırsın. (Tashihan sesleri) Aynen reyinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. İndiriniz ellerinizi. Zaptı sabıkın tashihini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Zaptı sabık tashihan kabul edildi.

2. — AZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — Reisvekili Hasan Fehmi Beyin istifası

REİS — O halde bendeniz de istifamı Meclisi Âlinize takdim ediyorum.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Meclisin haysiyeti içtimaiyesi her şeyden yüksektir. (Pek muvafik sesleri)

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Meclis kendi şerefi uğrunda daha çok reis feda eder.

(Hasan Fehmi Bey Makamı Riyaseti terk ettikleri cihetle Reisisani Adnan Bey tarafından işgal edildi).

REİSİSANİ Dr. ADNAN B. — Efendim; Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretleri buradadır. Koggiri hâdisesine ait encümenlerin mazbatası vardır. Onu müzakere edeceğiz, efendim. Evvelâ verilen lâyiha kanuniye okunur. Sonra Lâyiha Encümeni mazbatası okunacak, sonra da encümenlerin müşterek mazbatası okunacak.

Efendim; usulü müzakereye dair on beş imzalı bir takrir vardır.

EMİN B. (Erzincan) — Müsaade buyurursanız izah edeyim, belki Meclis kabul eder. Usulü müzakereye dair efendim.

Meselenin her halde bir celse hafiye müzakeresini teklif ederim. Arzu buyurulursa esbabını arz edeyim.

HAKKI HAMİ B. (Sinob) — Efendim; usulü müzakereye takaddüm edecek söz söyleyeceğim. Celsei hafiye icabettiği zaman hafi müzakere cereyan eder. Bunun için celsei hafiye icabeder.

REİS — O halde celsei hafiye kabul olunuyor. Müzakerei hafiye lâzımdır, efendim. Müsaade buyurun samiini salondan tahliye eder, müzakereye devam ederiz. (Celsenin mabadi hafidir).

(İkinci Celse hafidir.)

